

Program d'activitad 2013 – 2016

visiuns - intenziuns - incaricas

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
0. Activitad en general e renovaziun dallas structurass			
<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Disposiziuns legislatorias:</i> - Reglament per la direcziun communal (translatar) 1 13/14 - Lescha da turissem (revisiun parziala) 2 13/14 - Regulativ Center da sport e cultura (elecziun cumissiun da menaschi) 3 15/16 - Nova ulivaziun da finanzas (passa en vigur 2015) 			
1. Collaboraziun intercommunal / segirtad publica			
1.1 Dalla visiun alla realisaziun - ina vischnaunca en Sursassiala	2	13/16	
1.2 Regiun Surselva	1	2017	
1.3 Cussegl da cumin/radunonza president communal	1	2015	
1.4 Forestalesser/stradalessen	3	13/14	
1.5 Scolalessen	2	14/15	
1.6 Sanadad: Casa da tgira Sursassiala - Center da sanadad Sursassiala	1	13/14	
1.7 Segirtad publica - Management da resca	1	13/15	
2. Scolaziun			
<ul style="list-style-type: none"> ✚ <i>Disposiziuns legislatorias:</i> - 200 Consorzi da scola Sursassiala (statuts) 2 2014 - 210 Revisiun dalla lescha da scola (en rama dil consorzi da scola) 2 2014 - 211 Revisiun dilg uorden disciplinar (en rama dil consorzi da scola) 2 2014 			
3. Giuventetgna - cultura e temps liber			
3.1 Premi Desertina (eleger nova cumissiun)	3	2014	
3.2 Veta culturala			
3.3 Embellaziun dil vitg	1	13/16	
3.4 Center da sport e cultura (CSC)			
3.5 Incaricada per l'integraziun	1	13/14	

Legenda: Classificaziun: 1 en execuziun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
4. Sanadad - Casa da tgira			
✚ Disposiziuns legislatorias:			
- Cunvegrientscha da prestaziun cun Center da sanadad Sursassiala	2	13/14	
- Adattaziun dil statut dalla Fundaziun	3	13/15	
4.1 Casa da tgira Sursassiala	1	2014	
4.2 Activitads per nos attempai (seniors) - Residenza da seniors	3	2015	
5. Ovras socialas			
6. Traffic communal e cantunal			
✚ Disposiziuns legislatorias:			
- 620 Lescha davart l'avertura pil traffic (cumpensaziun da parcadis)	2	14/15	
- Plan da cataster cun in inventari separau dalla reit da vias funsilas e vias agricolas (coordinaziun cun la meglieraziun funsila)	1	13/14	
- Revisiun dalla classificaziun da vias			
6.1 Vias cantunalas			
6.1.1 Via Sursilvana	1	13/14	
6.1.2 Via Lucmagn	2	14/16	
6.1.3 Pardomat – Madernal: Via da comunicaziun (sanaziun - realisaziun)	1	13/15	
6.1.4 Cavardiras: Via da comunicaziun (meglieraziun funsila)	3	16/18	
6.1.5 Pass dil Lucmagn: Mesiras per garantir in'avertura permanenta	2	13/15	
6.2 Vias communalas (coordinar cun megliuraziun funsila)		**	
6.2.1 Via Sogn Gions	1	13/15	
6.2.2 Via Sogn Placi	1	13/15	
6.2.3 Via Cons	2	14/16	

Legenda: Classificaziun: 1 en execuziun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
6.2.4 Ulteriurs projects da vias			
• Via Run en cumbinaziun cun project forestal e meglieraziun funsila	2	16/17	
• Via Salez/Segnas (urgent, per part via da cultivaziun)	2	17/19	
• Via Peisel (naven dalla punt Val Segnas)	2	19/22	
• Via Curtins/Segnas	2	19/21	
• Via Sut Vitg/Segnas	2	2019	
• Via Funs-Dado	2	07/05	
• Via Gonda, naven dalla stizun Spar entochen Via Lucmagn (per prevegnir ad ulteriurs donns)	2		
** La successiun dalla realisaziun sto s'adattar allas pusseivladads finanzialas e dil svilup dils projects			
6.3 Sendas			
6.3.1 Senda Tegia Valentin - Caischavedra	1	13/14	
6.3.2 Sutpassadi senda a Chischliun	2	13/14	
6.4 Parcadis			
6.4.1 Parcadis: Casa da tgira Sursassiala	1	2013	
6.4.2 Parcadis: Signalisaziun e diever	1	13/15	
6.4.3 Parcadi Claustra	2	13/14	
6.5 Bus local	1	13/14	
7. Ambient e planisaziun			
✎ Disposiziuns legislatorias:			
- 711 Regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (finanziaziun, adattaziun dallas taxas)	2	14/15	
7.1 Aquaducts, dismessa e purificaziun dall'aua			
7.1.1 Provediment d'aua: Ina incarica dallas corporaziuns d'aua		**	
7.1.2 Allontanament e purificaziun dallas auas	3		
7.1.3 Serenera Raveras	1	13/14	

Legenda: Classificaziun: 1 en execuziun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
7.1.4 Sereneras Pardomat, Cavardiras e Madernal	2		
7.1.5 Projects en direct connex cul GEP	3	16/22	
7.1.6 Separaziun dallas auas ad Aletta sid	3	15/16	
7.1.7 Canalisaziun: Sanaziun dalla reit, en special separaziun dallas auas (begls e fontaunas)			
** La successiun dalla realisaziun sto s'adattar allas pusseivladads finanziaias.			
<i>7.2 Dismessa da rumians</i>			
✚ Disposiziuns legislatorias:	1		
- 721 Regulativ da taxas tier la lescha davart l'economisaziun dils rufids (eventualmein adattaziuns marginalas)	3	14/15	
7.2.1 Deponias e cumpostar – basegns e pusseivladads	2	12/14	
<i>7.3 Santeri - fossa communabla</i>			
<i>7.4 Planisaziun locala</i>			
7.4.1 Surluvrar ils plans d'areal e da quartier	3		
<i>7.5 Explotaziuns dallas resursas (regenerablas)</i>			
✚ Disposiziuns legislatorias:			
- Lescha d'explotaziun (harmonisar vischnauncas dalla Cadi)	2	2013	
7.5.1 Val d'Aletta (Ovra electrica en cumbinaziun cun il project d'ennevar)	1	13/15	
7.5.2 Vendita dall'energia da participaziun	2	2014	
8. Economia			
<i>8.1 Economia, turissem, agricultura e forstalesses</i>			
✚ Disposiziuns legislatorias:			
- 800 Lescha d'agricultura (en connex cun la meglierazin funsila)			

Legenda: Classificaziun: 1 en execuziun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
8.1.1 Economia en general	1		
8.1.2 Center sursilvan d'agricultura (incl. Sennaria Surselva)	2	13/15	
8.1.3 Meglieraziun funsila	1	12/16	
8.1.4 Concept da qualitat dalla cuntrada	1	13/15	
<i>8.2 Forestalesser</i>			
8.2.1 Regiuvinaziun digl uaul (ina incarica permanenta)	2		
8.2.2 Vias d'ual (preservaziun e reparaturas en cumbinaziun cun meglieraziun funsila)	1	13/19	
8.2.3 La Schetga da Madernal	3	20/21	
8.2.4 Via Run: Nova sligiazion	3	15/18	
8.2.5 Lavineras	2	13/18	
8.2.6 Academia Vivian	1	13/14	
8.2.7 Reservat d'ual Soliva	1	13/14	
8.2.8 Punt sur il Rein a Fontanivas	2	2015	
<i>8.3 Turissem</i>			
✎ Disposiziuns legislatorias:			
- 830 Lescha davart la taxa da cura e la taxa per promover il turissem (revisiun parziala)	2	13/14	
- 840 Lescha davart ils dis da ruaus publics (revisiun parziala)	3	2014	
- 932 Lescha d'ustria (revisiun parziala)	3	2014	
8.3.1 Turissem en general	2		
8.3.2 Zona speciala Hotel Acla da Fontauna	2		
8.3.3 Habitaziuns administradas e hotellaria			
8.3.4 Loipa da cuorsaliunga			
8.3.5 Pendicularas Mustér – stabiliments d'ennevar e colligiazion Parlet - Cungieri - Sedrun	2	14/18	
8.3.6 Embellaziun dil vitg/Nova cumparsa	2	14/18	
8.3.7 Alpine Pearls (commembradi)	1	2013	
8.3.8 Giubileum 1400 onns Claustra Mustér	1	13/14	
8.3.9 Parc Adula			

Legenda: Classificaziun: 1 en execuziun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

	Classificaziun	Actualisau ils 30.09.2013	
		Realisaziun previu	exequiu
9. Edificis communal			
9.1 Casa da scola nova	3	14/16	
9.2 Casa da scola Segnas (niev purtader)	4		
10. Ponderaziuns finalas			
<i>Proposta</i>			

Legenda: Classificaziun: 1 en executiun ni exequiu; 2 exnum necessari; 3 previu; 4 giavischeivel

Preziau signur president
Preziadas signuras cusseglieras e preziai signurs cussegliers

Cun l'entschatta da schaner 2013 ha ina nova perioda d'uffeci entschiet. La suprastanza communal ha elaborau in program che duei valer sco directiva per l'activitad dallas autoritads communalas per quella perioda d'uffeci da quater onns.

Communablamein cun il program d'activitad vegnan era il plan da finanzas pils onns 2015-2019 ed il preventiv 2014 suttamess al cussegl da vischnaunca per tractaziun.

Novs accents

Nies motto central pil proxim avegnir secloma:

- *Rinforzar **Mustér** sco subcenter regional en stretga collaboraziun cun las vischnauncas vischinontas. Mo comunablamein cun sustegn da tuts eis ei pusseivel da contonscher nossas finamiras.*
- *Crear in attractiv coc dil vitg - migliurar la cumparsa e l'infrastructura.*

0. Activitad en general e renovaziun dallas structuradas

Emprema prioritad

- *Consolidar las finanzas e realisar investiziuns ton en l'infrastructura sco era dar impuls ad in saun svilup.*

Plinavon

- *impuls turistics e participaziuns finanzialas cun focussar las resursas,*
- *mantener l'infrastructura avon maun (CSC, casa da scola nova, serenera eav.),*
- *promoziun dall'economia en general,*
- *crear bunas premissas da habitar cun porscher plazzas da lavur.*

⇒ La realisaziun pretenda grond engaschi da tuts.

‡ *Disposiziuns legislatorias:*

- *Reglament per la direcziun communal (translatar)*
- *Lescha da turissem (revisiun parziala)*
- *Regulativ pil menaschi dil Center da sport e cultura (elecziun cumissiun da menaschi)*
- *Nova ulivaziun da finanzas (passa en vigur 2015)*

0.1 La situaziun finanziaria ed economica

La vischnaunca duei promover *in favoreivel clima per activitads privatas*. Aschia ha ella creau bunas premissas per novs menaschis (Pignola) cun ina zona da mistregn, sco era ina zona per empremas habitaziuns (Caschuarz). Cun l'acceptanza dall'iniziativa "Weber" ei vegniu decretau in scamond d'erecziun da secundas habitaziuns buca administradas. Nossa vischnaunca ha adina giu in bien equilibr denter empremas e secundas habitaziuns. Quella decisiun disgraziada impedescha in svilup positiv en nossa regiun. Corrispudentamein setracta ei ussa d'ereger habitaziuns administradas ni edificis da hotellaria. Per la branscha da construcziun e da construcziun secundara ha l'iniziativa consequenzas ordvart negativas d'ina vart sin ils prezis e da l'autra vart sil diember dallas personas occupadas. Grazia alla planisaziun d'areal ad Acla da Fontauna dispona la vischnaunca d'ina zona che lubescha sper l'erecziun d'in hotel e da habitaziuns administradas era l'erecziun da secundas habitaziuns. Cheu ei igl engaschament finanziel dalla vischnaunca en l'infrastructura evidents per garantir in bien svilup turistic (bien exempel Reka).

Las pussevliadads per novas entradas serestrenschan sin adattaziuns dallas taxas per la finanziaziun speciala dall'infrastructura (dismessa d'aua), sin ina buna vendita dall'energia da participaziun (contractivas 2014; situaziun da fiera ei pauc empermettenta), sin in alzament dil tscheins d'aua (1. etappa 2011 da 85 sind 105 e 2. etappa 2015 da 105 sind 115 francs per kilowatt) e sin entradas supplementaras cun in augment dallas plazzas da lavur.

0.2 Renovaziun dallas structuradas politicas

Disposiziuns en lavur:

- La lescha davart la taxa da cura e la taxa per promover il turissem (lescha da turissem)
- Analisa da resca

1. Collaboraziun intercomunala / segirtad publica

1.1 Dalla visiun alla realisaziun – ina vischnaunca en Sursassiala

Per dar damogn allas novas incaricas ed optimar las sliagiuns basegna ei ina intensiva collaboraziun primarmein cun las vischnauncas da Sursassiala. Sch'ins considerescha las tendenzas generalas, las pretensiuns augmentadas visavi las autoritads communalas, ils fastedis d'anflar persunas qualificadas ed il squetsch finanziel, ei ina fusiun dallas treis vischnauncas da Sursassiala realistica e necessaria. Pass per pass e cun projects concrets promova la suprastanza communal la realisaziun da quella finamira. En vesta allas collaboraziuns intercommunalas realisadas e secumprovadas duei quella finamira vegnir realisada a mesa vesta.

1.2 Regiun Surselva

En connex cun la refuorma dil territori vegnan las incaricas dallas regiuns definidas da niev. Previu ei che las regiuns adempleschan mo pli incaricas adossadas dallas vischnauncas ni dil Cantun. Ella duei ni haver la cumpetenza da relaschar legislaziuns sco era buca d'incassar taglias. Era duei il parlament vegnir abolius e remplazzaus entras ina conferenza dil presidents communalas. Quella midada structurala duei passar 2017 en vigur.

1.3 Cussegl da cumin/radunonza presidents communalas

Entras la refuorma giudiziala, che passa cun l'entschatta 2015 en vigur, ha il cumin piars sia funcziun. Il cumin fuorma sulettamein la secziun electorala. Il cussegl da cumin vegn remplazzaus entras la conferenza dil presidents communalas dalla Cadi.

1.4 Forestalesser/stradalessers

Gia dapi onns funcziunescha la collaboraziun sil sector dil forestalessers enteifer las vischnauncas da Sursassiala. Aschia disponan las treis vischnauncas d'ina suga communalbla che vegn duvrada per tagls da lenna ed auters transports. Las maschinas dil singuls menaschis vegnan nezegiadas vicendeivlamein. Corrispudentamein exista gia ina fetg stretga collaboraziun denter ils menaschis. Sco proxim pass ei previu ina integraziun dil menaschis sut in tetg communal. Ina gruppa da lavur, che secumpona dil geraus responsabels, dil foresters e digl inschigner forestal regional sco era d'in cusseglader, sclarescha ina pussevliadad per in consorzi communal.

⇒ *Consorzi forestal Sursassiala*

1.5 Scolasser

Sil sector dil scolaesser ha ei dau marcantas midadas en consequenza dalla nova lescha da scola. Vinavon caschuna la demografia grondas difficultads. D'ina vart ha quei per consequenza dapli cuosts e da l'otra vart era ina reducziun considerabla dallas contribuziuns cantunalas. Ord quels motivs e per garantir la qualidad ei ina collaboraziun intercommunal indispensabla. La nova ulivaziun da finanzas che cumpeggia era in detretschament dallas incaricas denter il Cantun e las vischnauncas, vegn a caschunar dapli cuosts per il scolaesser.

⇒ *ConSORZI da scola Sursassiala vegn decidu zercladur 2014*

1.6 Sanadad: Casa da tgira Sursassiala – Center da sanadad Sursassiala

La Casa da tgira Sursassiala a Mustér se presenta en in niv vestgiu. Igl emprer quartal 2014 san las novas localitads vegnir retratgas. La fundaziun surdat la casa da tgira al Center da sanadad SA per diever. La cumissiun dalla regiun da planisaziun coordinescha las diversas purschidas. A mesa vesta ei ina collaboraziun cun il Spital regiunal Surselva sco center da cumpetenza ina opziun.

1.7 Segirtad publica - Management da resca

La vischnaunca ha menau atras in' analisa davart las rescas pusseivlas en vischnaunca e valetau quellas en fuorma d'in rapport. Actualmein ei ina carta d'intervenziun "auas e malaura" en lavur. Quella carta duei star a disposiziun als organs d'intervenziun dalla vischnaunca en cass da catastrofes.

La cumissiun da prighel ha surluvrau il plan da zonas da prighel. Sper ils prighels entras lavinias ha la cumissiun era giudicau ils ulteriurs prighels dalla natira. Quellas enconuschientschas duein vegnir nezegiadas en connex cun l'elaboraziun dalla carta d'intervenziun.

2. Scolaziun

✚ Disposiziuns legislatorias:

- 200 Consorzi da scola Sursassiala (statuts)
- 210 Revisiun dalla lescha da scola (en rama dil consorzi da scola)
- 211 Revisiun digl uorden disciplinar (en rama dil consorzi da scola)

Las vischnauncas da Mustér e da Medel han ina cunvegnientscha transitoria entochen la fin digl onn da scola 2015/2016 concernent il scalem superiu.

Ina gruppa da lavur elaborescha in project en detagl cun las statutas per in Consorzi da scola Sursassiala. Ils cussegls da vischnaunca sco era la populaziun ein vegni informai dil stan actual. Naturalmein che quellas seras d'informaziun han caschunau ellas vischnauncas ina viva discussiun. Il sforz per ina collaboraziun intercommunal ein evidents. Sper la digren dil diember d'affons sforzan era la nova lescha da scola, la nova ulivaziun da finanzas, igl augment da qualidad dall'instrucziun sco era las resursas finanzialas limitadas dallas vischnauncas da colaborar sil sector da scola. El decuors digl emprer semester 2014 vegn la damonda per in Consorzi da scola Sursassiala suttamessa allas instanzas cumpetentas per decisiun.

3. Giuventetgna - cultura e temps liber

3.1 Premi Desertina

Il regulativ davart il Premi Desertina ei vegnius adattaus e las autoritads communalas vulan vinavon undrar personalitads ed instituziuns meriteivlas sco era prestaziuns singularas. La suprastanza communal vegn ad eleger ina cumissiun.

3.2 Veta culturala

- ⇒ *La Biblioteca populara* ei integrada el menaschi communal. Grazia al grond engaschament da biaras personas dispona la biblioteca d'ina purschida fetg attractiva.
- ⇒ Ils numms locals ein digitalisai e vegnan publicai sin la pagina d'internet dalla vischnaunca. Il cussegl da vischnaunca vegn informaus a caschun d'ina dallas proximas sedutas.

3.3 Embellaziun dil vitg

- Concept da signalisaziun ed informaziun

La suprastanza ha surdau ad in team da specialists l'incarica d'elaborar in niev concept da signalisaziun ed informaziun dil vitg. Quel duei integrar l'economia, la cultura sco era naturalmein il turrissem. La Claustra da Mustér ha incaricau il medem team d'elaborar sia part d'informaziun era internamein.

En quei connex vegnan puncts neuralgics era intercuretgs e signalisai resp. formai da niev. Ei setracta dallas entradas dil vitg sco era dil plaz dalla staziun. Ils emprems resultats ein la fin 2013 avon maun, aschia che la realisaziun sa entscheiver el 2014. L'execuziun succeda en etappas sur plirs onns.

3.4 Center da sport e cultura (CSC)

- Concept cumplessiv - sanaziun completa CSC
- Sanaziun dils stabiliments interns en rama dil preventiv

Il Center da sport e cultura ei sesviluppau ad in liug da sentupada per giuven e vegl, da sportists ed adherents dalla cultura e dil divertiment. Grazia agl engaschi dad uniuns indigenas e regionalas ei il Center da sport e cultura adina puspei in liug per occurrenzas da renum. La suprastanza communal, en concordanza cun la cumissiun da menaschi dil CSC, ein lundervi d'elaborar cun agid dil Cantun e dalla Regiun Surselva ina planisaziun cumplessiva sur 5-10 onns che duei gest valer sco strategia pil futur. Era egl avegnir astga il CSC buca star eri. Per saver mantener e restar attractiv cun novas purschidas, basegna ei grondas investiziuns. Las investiziuns previdas el preventiv pregiudichesch buca il concept cumplessiv. En dus onns va igl actual meinafatschenta dil Center da sport e cultura en pensiun. En rama da quella midada duei la structura da menaschi vegnir examinada. Collaboraziuns duein esser in cavazzin suprem per planisar in prospereivel avegnir.

3.5 Incaricada per l'integraziun

Cun l'entschatta mars 2013 ha Yvonne Maissen entschiet la lavur sco persona responsabla per l'integraziun. Suenter las vacanzas d'atun 2013 ha liug in cuors da romontsch sursilvan per personas jastras. Igl ei previu ulteriurs cuors da lungatg e mesiras per integrar meglier personas digl exteriur en nossa cuminonza. Las annunzias per igl emprems cuors ein empermettentas.

4. Sanadad - Casa da tgira

‡ Disposiziuns legislatorias:

- Cunvegnientscha da prestaziun denter las vischnauncas da Sursassiala e la Fundaziun Casa da tgira Sursassiala. Quella incarica cumpeta ussa alla regiun da planisaziun Sursassiala (conform al niev contract da collaboraziun ZAV).
- Adattaziun dil statut dalla Fundaziun

4.1 Casa da tgira Sursassiala

- ⇒ La realisaziun dall'engrondaziun dalla Casa da tgira a Mustér ei sin buna via. La casa sa vegnir retratga l'entschatta mars 2014.

La Fundaziun Casa da tgira Sursassiala vegn purtada dallas treis vischnauncas da Sursassiala (Medel/Lucmagn, Tujetsch e Mustér). Las treis vischnauncas da Sursassiala han incaricau la Fundaziun Casa da tgira Sursassiala da realisar ina engrondaziun dalla casa existenta a Mustér per total 55 letgs. Futuramein vegn la collaboraziun denter ils singuls purtaders da prestaziun sil sector da sanadad ad intensivivar la collaboraziun, quei che vegn a purtar ina megliera prestaziun (vacanzas per seniors, diever singuls dis eav.) per ils clients.

4.2 Activitads per nos attempai (seniors)

- Residenza da seniors

La vischnaunca sustegn iniziativas privatas per ina residenza da seniors. Tenor situaziun sa la vischnaunca metter a disposiziun agen terren en dretg da baghegiar e sustener ils iniziants tier eventualas adattaziuns dalla planisaziun locala.

5. Ovras socialas

La refuorma dall'ulivaziun da finanzas preveda in detretschament dils susteniments publics. Ils cuosts per cass socials en vischnaunca vegnan surpris cumpleinamein dallas vischnauncas. Perencunter surpris il Cantun cumpleinamein ils cuosts per cass socials ordeifer il Cantun ed ils cuosts per las mesiras d'internament (Verwahrung). Il survetsch social regional duei vinavon vegnir menaus entras il Cantun. Las vischnauncas han da surprendre ils cuosts persuerter.

6. Traffic communal e cantunal

‡ Disposiziuns legislatorias:

- *620 Lescha davart l'avertura pil traffic (cumpensaziun da parcadis)*
- *Plan da cataster cun in inventari separau dalla reit da vias funsilas e vias agricolas (coordinaziun cun la meglieraziun funsila)*
- *Revisiun dalla classificaziun da vias*

6.1 Vias cantunalas

La sanaziun dils straduns cantunals ei ina incumbensa cantunala. La vischnaunca planisescha e coordinescha ils projects communs en stretg contact cugl uffeci da construcziun bassa.

6.1.1 Via Sursilvana

La sanaziun dil tschancun Sontget – Casa Misterlessa dalla Via Sursilvana vegn terminada 2014 cun la cuvrida fina.

6.1.2 Via Lucmagn

La sanaziun dalla via Lucmagn (Via dalla Staziun – Punt Langini) ei vinavon en discussiun. Il Cantun ha pil mument buca planisau la sanaziun da quei tschancun. La vischnaunca ha tut interess d'accelerar quellas lavurs. In'emprema etappa realisescha il Cantun ensemen cun la vischnaunca en connex cun la nova surbaghegiada Langini a Raveras.

6.1.3 Pardomat-Madernal: Via da comunicaziun (sanaziun - realisaziun)

L'emprema etappa cun la nova punt ei realisada. Enteifer ils proxims treis onns vegn la via sanada cumpletamein entochen tier la via che meina a Cavardiras. Quella via cun ses numerus mirs e punts ei fetg pretensiusa e corrispudentamein era ordvart cara.

6.1.4 Cavardiras: Via da comunicaziun (meglieraziun funsila)

Sin giavisch dalla vischnaunca ei la part entochen alla via Raveras en lavur. Vinavon dat ei emprems studis per ina sanaziun completa dalla via, denton buca aunc concrects projects. La vischnaunca ha grond interess vid ina sanaziun dalla via, ord motiv dil diember sminuent da habitonts.

6.1.5 Pass dil Lucmagn: Mesiras per garantir in'avertura permanenta

Il Cantun investescha ils proxims tschun onns rodund 15 milliuns francs en la sanaziun dil stradun cantunal denter Salaplauna e Curaglia. Ina prolungaziun dalla galleria per liung dil lag da fermada ei buca prevedida ni decidida. Quella purtass denton in grond effect per garantir in'avertura pli segira. Tenor project custassen singulas remeduras minimalas rodund 40 milliuns francs. In'avertura permanenta caschunass cuosts da rodund 400 milliuns francs.

6.2 Vias communalas (coordinar cun meglieraziun funsila)

Las vias communalas sesanflan per part en in fetg schliet stan. Differents projects da sanaziun ein en lavur e duein vegnir realisai el decuors dils proxims onns.

6.2.1 Via Sogn Gions

La suprastonza communalha ha surdau l'incarica da preparar il project per la sanaziun dalla Via Sogn Gions. La procedura ei vegnida instradada. Aschinavon che la procedura sa vegnir terminada tenor program, eis ei previu d'entscheiver cun las lavurs da sanaziun primavera 2014. Las lavurs vegnan a vegnir terminadas el decuors dalla stad 2015.

6.2.2 Via Sogn Placi

Il project da sanaziun ei en lavur ed ei urgents. En connex cun la sanaziun dalla Via Sursilvana eis ei pusseivel da nezegiar sinergias. El decuors digl atun/unviern 2013/2014 vegn la vischnaunca ad instradar la procedura.

6.2.3 Via Cons

Quella via che ha obteniu avon 3 entochen 4 onns entginas reparaturas cosmeticas sesanfla en in schliet stan. Ils emprems donns ein gia sepresentai el decuors dalla primavera 2013. In project che sto vegnir surluvraus ei avon maun. Las lavurs da projectaziun ein vegnidadas spustadas cun risguard era sil plazzal da baghegiar dalla Casa da tgira. En connex cun la

sanaziun eis ei medemamein necesari da remplazzar la canalisaziun existenta e da sparter las auas.

6.2.4 Ulteriurs projects da vias

La vischnaunca ha aunc in tschuppel vias che stuessen vegnir sanadas. La situaziun finanziaria lubescha buca la realisaziun da tuts projects el decuors dils proxims quater onns. Ei setracta dallas suandontas vias (gruppau tenor urgenza dalla realisaziun):

- *Via Run (en cumbinaziun cun project forestal e meglieraziun funsila)*
- *Via Salez/Segnas (urgent, per part via da cultivaziun)*
- *Via Peisel (naven dalla punt Val Segnas)*
- *Via Curtins/Segnas*
- *Via Sut Vitg/Segnas*
- *Via Funs-Dado*
- *Via Gonda, naven dalla stizun Spar entochen Via Lucmagn (per prevegnir ad ulterius donns)*

6.3 Sendas

Per garantir ina reit d'aulta qualid ei previu in sistem da garanzia da qualid per las sendas. Igl ei semussau ch'il manteniment da nossas sendas funcziuna buca adina optimalmein ed aschia vul la suprastonza migliorar quella purschida turistica fetg impurtonta. Era duei vegnir sclariu tgei sendas ch'ins vul mantener ni sligiar. Era ina separaziun da sendas per il diever da viandonts ni per ils velos da muntogna (mountainbikes) ei en discussiun.

⇒ Infrastructura turistica sanitara a Mumpé Tujetsch ei giavischeivla. A Mumpé Medel ed a Cavardiras ei l'infrastructura turistica sanitara gia avon maun.

6.3.1 Senda Tegia Valentin - Caischavedra

La senda vegn frequentada stediamein. Il basegns per ina miglior ed ina slargaziun (affons en crotscha) ei avon maun e duei era vegnir duvrada duront igl unviern.

6.3.2 Sutpassadi senda a Chischliun

Tenor las prescripziuns federalas sto il passadi dalla senda denter Chischliun e Scaletta vegnir sanaus ni sligiaus sil pli tard igl onn 2014.

La publicaziun dil project ei succedida. La realisaziun ei previda pigl atun 2014. Il sutpassadi coligia il quartier da Chischliun cun quel da Sontget e cun la nova senda Davos-Mustér.

6.4 Parcadis

6.4.1 Parcadis Casa da tgira Sursassiala

⇒ *Realisau 13 parcadis sutterrans, san vegnir retratgs igl atun 2013.*

6.4.2 Parcadis: Signalisaziun e diever

Per ils parcadis publics drova ei ina reglamentaziun davart il dretg da parcar. Quei pertucca ils uclauns da Peisel, Segnas, Mumpé Tujetsch e Cavardiras.

6.4.3 Parcadi Claustra

Suenter la decisiun negativa per il project per la sanaziun dil parcadi Claustra, vegnan duas variantas pli moderadas per ina sanaziun suttamessas al cussegl da vischnaunca. La sanaziun sempla preveda sulettamein ina sanaziun dalla cuvrida, l'otra ina sanaziun dils edificis sanitar e per la rimnada da rumien.

6.5 Bus local

En connex cun la revisiun dalla lescha da turrissem vegn la finanziaziun dil bus reglada directamein sur la vischnaunca.

7. Ambient e planisaziun

‡ Disposiziuns legislatorias:

- 711 Regulativ da taxas tier la lescha davart igl allontanament e la purificaziun dallas auas (finanziaziun, adattaziun dallas taxas)

7.1 Aquaducts, dismessa e purificaziun dall'aua

7.1.1 Provediment d'aua: Ina incarica dallas corporaziuns d'aua

La vischnaunca da Mustér posseda actualmein aunc duas corporaziuns d'aua. La Corporaziun d'aua Spina da vin e la Corporaziun d'aua Las Fontaunas Mumpé Medel. Finamira a miez liunga vesta ei ina corporaziun d'aua en vischnaunca. Era in'integraziun dil provediment d'aua el menaschi communal duei vegnir tratga en consideraziun.

7.1.2 Allontanament e purificaziun dallas auas

Enconuschentamein cuvieran las taxas (annualas e da colligiazion) buca ils cuosts ch'occuoran al manteniment dils implonts pigl allontanament e la purificaziun dallas auas. La nova situaziun cun la reglamentaziun dallas secundas habitaziuns e la digren massiva dallas activitads sil sector da baghegiar vegn ultra da quei a contribuir ad ina pigiur. Igl ei indispensabel d'augmentar las taxas.

7.1.3 Serenera Raveras

La serenera Raveras, sanada e completada ils onns 1994/97, ei vegnida els onns. Cunzun ils indrezs technics ed electronics ston vegnir remplazzai. Nossa serenera a Raveras ei calculada per 8000 valurs da habitonts. Duront il temps da stagiun aulta vegn la capacitat strapazzada. Ina grevezia supplementara caschuna la scotga dalla Sennaria Surselva, che vegn menada ella serenera. In menaschi da cascharia caschuna in grond quantum d'aua che sto vegnir pretractaus ni purificaus entras la serenera a Raveras. L'analisa dil menaschi dalla serenera vegn a mussar tgei sligiazions ch'ei necessarias per possibilitar che l'aua dalla cascharia sappi vegnir purificada aschia, ch'ella ademplescha las prescripziuns. L'analisa duei era eruir il basegns da sanaziun dalla serenera.

7.1.4 Sereneras Pardomat, Cavardiras e Madernal

Las sereneras ellas fracziuns da Cavardiras, Pardomat e Madernal ston vegnir erigidas tenor ina decisiun dalla Regenza dil cantun Grischun dil zercladur 2013 enteifer ils proxims 5-10 onns. Per l'erecziun ed il menaschi ston ins quintar cun considerabels cuosts.

7.1.5 Projects en direct connex cul GEP

Il niev plan general GEP ei avon maun. La vischnaunca ha aschia in instrument detagliu che dat la pusseivladad d'adattar la canalisaziun alla nova situaziun. Il plan documentescha il stan dalla canalisaziun. Ei semuossa che la canalisaziun ha survargau en differents loghens sia capaciad. Sper la sanaziun dalla reit existenta eis ei necessari da sparter las auas el contuorn dil quartier Acletta sid e dil Crest d'Acletta. Plinavon eis ei necessari da descargar la canalisaziun ad Acla da Fontauna ed a Raveras. Necessary eis ei era da descargar la canalisaziun da Clavaniev cun separar ina part dall'aua schubra dalla tschuffa. Difficultads caschuna l'aua schubra per dalla Via Cons ed el contuorn dalla sbuccada dalla Via Gonda ella Via Lucmagn. Fertion che pliras canalisaziuns san vegnir remplazzadas ni sanadas en connex cun sanaziuns da vias, basegnan quels projects in'investiziun supplementara.

7.1.6 Separaziun dallas auas ad Acletta sid

Gia en connex cun la realisaziun dalla surbaghegiada Reka han ins fatg persenn che la canalisaziun d'aua tschuffa sto vegnir descargada e quei entras ina canalisaziun per l'aua schubra. La situaziun geohidrologica ad Acletta sid lubescha buca da schar sfundrar l'aua. Perquei ei ina canalisaziun necessaria. Quellas lavurs ein denton vegnidas refretgas era en connex cun la surbaghegiada al Crest d'Acletta e la zona d'areal Acla da Fontauna.

7.1.7 Canalisaziun: Sanaziun dalla reit, en special separaziun dallas auas (begls e fontaunas)

En connex cul plan general da drenascha (GEP) han ins constatau in tschuat aua jastra (begls, aua da fontauna, drenaschas etc.) ella canalisaziun d'aua tschuffa. Igl allontanament da quell'aua ord la canalisaziun ei in'impurtonta incarica era per optimar ils cuosts da menaschi dalla serenera. Plinavon eis ei semussau che la canalisaziun ha pitu el decuors dils onns, aschia ch'ei basegna investiziuns el futur. Nua pusseivel duei quei succeder a caschun dallas sanaziuns dallas vias corrispudentas per aschia saver spargnar expensas aunc pli considerablas (Peisel, Cons, Cavardiras, Via Curtins, Via Sut Vitg, Via Salez, Via Run, Via Funs-Dado, Via Sogn Gions, Via Sogn Placi, Via Lucmagn, Via Pardomat e Mumpé Medel).

7.2 Dismessa da rumians

✦ Disposiziuns legislatorias:

- 721 Regulativ da taxas tier la lescha davart l'economisaziun dils rufids (adattaziuns marginalas)

7.2.1 Deponias e cumpostar – basegns e pusseivladads

La vischnaunca da Mustér posseda in oreifer sistem da separar ils rumians a Raveras, dil qual la populaziun fa stediamein diever. Novas purschidas previdas ein la dismessa da plastic ed ina nova sligiazion cun il curdem verd. La situaziun a Brulf davart il cumpostar corrispunda buca pli allas pretensiuns dil temps.

Il plan directiv regional sco era la strategia cantunala lubeschan buca novas deponias. La deponia a Turatscha ha stuiu vegnir serrada e sto vegnir recultivada. La procedura da baghegiar ei vegnida instradada ed ei pendentia tier las autoritads cantunalas. Novas deponias vegnan struschamein lubidas: Las deponias a Rabiun e Tujetsch ston vegnir emplenidas. Co ins sligia la damonda da deponer pigns quantums da material (davart privats) da scavament ei buca sligiada cun deponias regionalas. Cheu vegn il Cantun a stuer porscher maun baul ni tard, sch'ins vul prevegnir a deponias selvadias.

7.3 Santeri - fossa communabla

Il giavisch per ina fossa communabla ei avon maun. Aschi spert ch'il spazi reservaus per ina tala fossa ei libers, vegn ina fossa communabla realisada.

7.4. Planisaziun locala

7.4.1 Surluvrar ils plans d'areal e da quartier

Ils suandonts plans da quartier ni d'areal ein necessaris da surluvrar:

- Plan d'areal Disentiserhof
- Revisiun dil plan da quartier Acletta sid/Alvezza
- Plan da quartier Via Veglia
- Plan da quartier Center dil Vitg

Vinavon eis ei necessari da surluvrar ni abolir ils suandonts plans da quartier:

Peisel, Sut Peisel, Casa Nauscha, Buretsch, Cuoz, Acletta vest, Acletta occidental, Crest d'Acletta, Acletta sut Baselgia, Scaletta, Carcarola, Chischliun, Ruosna, Raveras, Disla Craiers, Sum Crusch, Scantschallas e Crest Acletta (Pencularas Mustér SA).

7.5 Explotaziuns dallas resursas (regenerablas)

✚ Disposiziuns legislatorias:

- Lescha d'explotaziun (harmonisar vischnauncas dalla Cadi)

7.5.1 Val d'Acletta (Ovra electrica en cumbinaziun cun il project d'ennevar)

Sin incarica dalla vischnaunca ha l'energia alpina sa elaborau in prestudi per ina tschaffada digl Ual d'Acletta. Actualmein han ins presentau il preproject allas instanzas cantunalas. Il resun ei buca staus negativs, aschia ch'ins vegn ad elaborar in project. Ins ha gia inoltrau ina damonda per ina promoziun federala (Energieeinspeisevergütung KEV). Mo cun quella contribuziun ei l'ovra rentabla e sa vegnir realisada. Silsunter vegn elaborau in project en detagl.

7.5.2 Vendita dall'energia da participaziun

El decuors digl onn 2014 vegnan las contractivas per prolungir il contract per la vendita dall'energia da participaziun iniziadas. Actualmei ei la fiera d'energia buca fetg favoreivla. Ei vegn hanlegiau prezis denter 4 - 6 Rp./kwh, aschia che las entradas dall'energia da participaziun vegnan a sereducir. Las vischnauncas partenarias alla'Ovra Reinanteriur (ORA) han formau in'uniun che duei cussegljar las vischnauncas en damondas d'energia. A vesta dalla cumplexitad dalla materia e ch'il termin dalla curdada da tschep dall'ORA s'avischina, ei in agir communabel dallas vischnauncas prudents e necessaris.

8. Economia

8.1 Economia, turissem, agricultura e forestalessa

✚ Disposiziuns legislatorias:

- 800 Lescha d'agricultura (en connex cun la meglieraziun funsila)

8.1.1 Economia en general

Nossa regiun ed en special Mustér ein dependents da bunas premissas era da planisaziun per dar impuls ad iniziativas da privats. Vinavon duei la vischnaunca sustener e promover quei svilup. Denton senza in sustegn finanziel dil maun public, ein cunzun projects turistics buca realisabels.

Ina oreifra occasiun per mussar las prestaziuns ed ils products da nossas fatschentas ei mintgamai l'EX. L'auter onn ei previu ina nova ediziun dall'exposiziun regiunala. In fatg special ei che quella croda eifer ils giubileums da 1400 onns Claustra, 25 onns Distec, 20 onns Apoteca Desertina e 10 onns Zai. La finamira ei da cumbinar quels eveniments.

8.1.2 Center sursilvan d'agricultura (incl. Sennaria Surselva)

La Sennaria Surselva SA (Sennaria) ha surdau la producziun da caschiel alla Bergsenn AG (Migros) per in cuoz d'affittaziun da 16 onns. La Sennaria basegna denton dapli capital agen per saver surmuntar ils emprems onns. La collaboraziun cun la Bergsenn ei ina buna opziun e porta era als purs segirtad da planisaziun per il latg. Vinavon arva quella buna sligiaziun era per la Sennaria novas ed interessantas perspectivas. La finamira duei esser da procurar per dapli glied a Salaplauna (viandonts, cuorsaliunga, visitaders eav.). Quei denton pretenda ina buna colligiaziun a pei alla Salaplauna. La situaziun actuala ei fetg schliata. Ina visiun per ina colligiaziun fuss ina punt ni in ascensur denter il sutpassadi dalla Viafier retica a Salaplauna. En rama d'in project da svilup duei vegnir elaborau en collaboraziun cun igl uffeci cantunal d'economia, Parc Adula e vischnaunca in studi davart la realisabladad.

⇒ Optimalisar menaschis e colligiaziun a Salaplauna

8.1.3 Meglieraziun funsila

Ils 11 da mars 2012 ha il pievel approbau il project per ina meglieraziun funsila. Il cussegl da vischnaunca ha concediu in credit da frs. 350'000 per elaborar il project general. La cumissiun ha definiu il territori cumpigliau e tractau las protestas per mauns dalla Regenza cantunala. Era ha la cumissiun fixau ils trassés dallas vias. La populaziun vegn dumandada per in credit brut per la meglieraziun el decuors digl atun 2015 ni dalla primavera 2016.

8.1.4 Concept da qualidad dalla cuntrada

Il concept da qualidad dirigiun dall'Uniun purila sursilvana ha la finamira da mantener il maletg dalla cuntrada cun la diversidad enten optimalisar las cundiziuns da producir, mo era il manteniment (impurtonts elements dalla cuntrada sco mirs schetgs, pallius, plontas, terrassa da praus, èrs) En rama dil project obtegnan ils cultivaders contribuziuns supplementaras per las prestaziuns definidas.

8.2 Forestalesser

8.2.1 Regiuvinaziun digl uaul (ina incarica permanenta)

La regiuvinaziun e la tgira ei ina part integrala dalla lavur dil forestalesser. Ella succeda en connex cun tagls da lenna, mo era leu nua ch'ei fa basegns da tgirar plontaziuns ed uaul giuven. Mo era las surfatschas d'uaul ch'igl orcan Vivian ha giu destruiu, prospereschon fetg bein e basegnan ina tgira per augmentar la diversidad e la stabilitad. Cun ina regiuvinaziun digl uaul garanteschon ins era in saun uaul da schurmetg.

8.2.2 Vias d'uaul (preservaziun e reparaturas en cumbinaziun cun meglieraziun funsila)

Per saver garantir igl access e la segirtad da carrar sin las vias d'uaul ei in manteniment adequat indispensabels. Per la tgira digl uaul da schurmetg eis ei necessari da possibilitar da carrar sin las vias cun las maschinass forestalas. Cun agid digl instrument dil Cantun "preservaziun e reparaturas d'avertura" vegnan differentas lavurs da reparatura vid

suandontas vias d'uaul exequidas els proxims 2 onns: Via Run, Via Caischavedra, Via Plaun Menisch, Via Cunel e Via Cavorgia.

8.2.3 La Schetga da Madernal

El territori dalla Schetga da Madernal ha ei ils davos onns dau plirs cass cun crappa en moviment. Per part ei quella ruclada entochen sin via cantunala e sin il trassé dalla viafier. Ord quei motiv ei vegniu elavurau sin incarica digl uffeci d'uaul e dalla vischnaunca in project per in access el territori, sco era per la protecziun per via e viafier. Quei project ei vegnius sistius ord motivs da prioritad.

Igl ei previu d'arver la Schetga da Madernal cun ina via d'ina lunghezia da rodund 1,5 km. Cheutras vegn ei ad esser pusseivel da raccoltar egl avegnir la lenna cun maschinas. Sin fundament dallas calculaziuns fatgas sa vegnir raccoltau en quei liug ils proxims 40 onns rodund 14'500 meters cubic lenna. Supplementarmein ston reits d'itschal per proteger via e viafier vegnir construidas.

8.2.4 Via Run: Nova sligiazion

La Via Run caschuna dapi enzacons onns fastedis alla vischnaunca. La via meina atras il quartier da Latis. Sin ina gronda part dil trassé ei ella fetg stretga ed en in fetg schliet stan. Senza reparaturas ei la segirtad da carrar sin tala buca pli dada. Transports da lenna ein gleiti buca pli pusseivels. En rama dalla meglieraziun funsila vegn igl access alla Via Run reponderaus. La situaziun actuala pretenda restricziuns supplementaras da traffic.

8.2.5 Lavineras

Las lavurs da construcziun da lavineras ella Val Clavaniev ein vegnidas terminadas la fin 2013. Tochen oz ein bunamein 12 milliuns francs vegni investai en construcziun da lavineras. Ils proxims onns vegn ei ad esser necessari da mantener e sanar parzialmein las lavineras erigidas el decuors dils davos quater decennis.

8.2.6 Academia Vivian

A Stagias sil territori dalla vischnaunca da Medel/Lucmagn, cunfinont cun las vischnauncas da Mustér e Tujetsch, vegn realisau 2014 igl edifeci "Academia Vivian". Ei setracta d'ina tegia d'uaul, che duei survir sco liug da sentupada, sco baghetg per scolaziun ni era per sedutas e conferenzas. El Cantun ein gia pliras tegias d'uaul vegnidas realisadas e quei cun fetg grond success. Il liug sesanfla amiez las surfatschas d'uaul ch'igl orcan Vivian ha giu destruiu. Quei ei in project communabel dils menaschis forestals da Sursassiala e digl uffeci d'uaul dalla regiun Surselva. Finanziaus vegn quel dallas vischnauncas dalla Cadi, digl uffeci d'uaul e da differents auters sponsurs. Dalla construcziun en lenn setracta ei da lenna ch'ei vegnida raccoltada ord ils uauls dallas vischnauncas da Sursassiala.

8.2.7 Reservat d'uaul Soliva

Il reservat d'uaul Soliva cumpeggia il territori dalla Val Gronda-Furnaischa-Uaul da Soliva. Ei vegn desistiu dil nez agricol sco era forestal per ils proxims 50 onns (sco entochen dacheu). Persuenter paga il Cantun ina contribuziun alla vischnaunca. Igl access, la catscha sco era encurir bulius ei vinavon pusseivel sco tochen dacheu. Per augmentar l'attractivitat ed il diever turistic vegn - en collaboraziun cul Parc Adula - plansiau ina senda.

8.2.8 Punt sur il Rein a Fontanivas

En rama dils daners da cumpensaziun dall'Ovra Russein era la renaturalisaziun dils dutgs da Surrein (1. prioritad) prevedida. Entras la decisiun negativ dil suveran da Sumvitg vegn la sanaziun ecologica da Fontanivas cun la punt viers Sonduritg e la dislocaziun dalla piazza da rasenar lenna priorisada. Il project preveda per mesiras ecologicas era ina nova punt cun ina tonascha da 28 t sur il Rein anteriur. Ils cuosts totals ein calculai cun 2 milliuns francs.

Actualmein ein ins en contractivas cun las diversas instanzas cantunales per coordinar il project. La cumpart dalla vischnaunca munta a pli pauc che frs. 500'000.--. Il cussegl obtegn la fin digl onn resp. l'entschatta da 2014 in messadi cun dapli detagls e la damonda da credit. La realisaziun sto succeder enteifer 2015. Sche la vischnaunca realisescha buca quei project, van ils daners per la cumpensaziun da 2 milliuns francs en in fondo special cantunal per autras mesiras da cumpensaziun.

8.3 Turissem

‡ Disposiziuns regulatorias:

- 830 Lescha davart la taxa da cura e la taxa per promover il turissem (revisiun parziala)
- 840 Lescha davart ils dis da ruaus publics (revisiun parziala)
- 932 Lescha d'ustria (revisiun parziala)

8.3.1 Turissem en general

L'organisaziun da Sedrun Mustér Turissem (SMT) ei secumprovada. Ina collaboraziun cun la destinaziun Andermatt (ressort Sawiris) vegn era a purtar avantatgs per nosa regiun. Muort definiziun dalla destinaziun Andermatt/Ursera cun ulteriuras vischnauncas vischinontas e differentas finamiras ei actualmein ina collaboraziun sulettamein sin basa dils meinafatschentas pusseivla. A mesa liunga vesta ei ina collaboraziun ni integraziun pusseivla.

La destinaziun da Mustér e Sedrun surpren sco partenari il logo da "Grischun Vacanzas (GRF)", quei corrispundent alla plipart dallas destinaziuns grischunas (Lenzerheide, Scuol, Samignun eav.). Quella marca ei bein posiziunada, aschia ch'era Mustér e Sedrun san seprofitar. Impurtont ei cunzun era il diever dalla plattafuorma da reservaziun da GRF. Sco emprema destinaziun surdat SMT il preventiv da reclama medemamein a GRF. Quei importo vegn impundius cumpleinamein per reclama. La cumissiun da reclama (representants hotellaria e pendicularas) defineschan comunablamein cun GRF la strategia.

8.3.2 Zona speciala Hotel Acla da Fontauna

Dapi liung temps cuoran intensivias contractivas cun investurs. Il plan d'areal ei approbaus e las cundiziuns per ina realisaziun d'in project turistic optimalas. La situaziun malguessa e las pitgiras sil sector turistic engrevieschan la realisaziun. L'approbaziun dall'iniziativa "Weber" restrenscha cumpleinamein la pusseivaldad d'ereger secundas habitaziuns. En rama dil plan d'areal eis ei denton pusseivel da realisar sper in hotel e habitaziuns administradas era secundas habitaziuns.

8.3.3 Habitaziuns administradas e hotellaria

Entras l'acceptaziun dall'iniziativa Weber ei l'erecziun da secundas habitaziuns buca pli pusseivla. Consequentamein promova la vischnaunca l'erecziun da secundas habitaziuns administradas. Vinavon sesprovan las Pendicularas Mustér e la vischnaunca d'ereger ina casa d'albiert per giuvenils (sjh) a Mustér. Il Hotel Disentiserhof planisescha era in svilup dalla surbaghegiada per obtener dapli letgs. Ulteriuras damondas per habitaziuns administradas sesanflan en in prestadium.

8.3.4 Loipa da cuorsaliunga

La loipa Cadi (Nordic Surselva) duei vegnir colligiada cul CSC. Aschia san sinergias vegnir nezegiadas e l'attractivitat dalla loipa augmentada. La sparta da cuorsaliunga fa atras in ver „boom“. En collaboraziun cun PSG 2020 vegn elaborau in studi per optimar la purschida ellas diversas destinaziun San Gottardo.

8.3.5 Pendicularas Mustér – stabiliments d'ennevar e colligiazion Parlet – Cungieri - Sedrun

La Pendicularas Mustér SA s'occupescha cun in project per indrezs d'ennevar. Quei pretenda ina revisiun parziala dalla planisaziun locala. La vischnaunca vegn sco tuttas autras vischnauncas turisticas a separticipar als cuosts d'infrastructura per il project d'ennevar. La revisiun parziala savess succeder l'entschatta 2014 (votaziun dil pievel). Actualmein cuoran ils discuors denter la vischnaunca e las pendicularas concernent la fuorma e l'altezia dalla participaziun. En rama dil project PSG2020 examineschan las pendicularas ina colligiazion denter Parlet sur Cungieri cun Sedrun.

8.3.6 Embellaziun dil vitg/Nova cumparsa

Ina biala cumparsa da vitg e cuntrada ei da gronda muntada per l'attractivitat da nossa vischnaunca e da nossa regiun. All'entschatta era ei previu da reponderar la cumparsa dalla staziun e siu contuorn. Igl ei semussau che quella lavur sa succeder mo en cumbinaziun cugl entir vitg. La suprastonza communal ha incaricau ina cumissiun speciala cun quella lavur. Cun quella iniziativa sperein nus da saver dar ina nova temprada ed ina biala cumparsa a nies vitg. Per accumpagnar las lavurs era a liunga vesta, preveda la suprastonza communal d'installar ina gruppada da lavur.

L'embellaziun da Nadal ha anflau ina buna accoglientscha ed igl ei previu da mantener quei sistem el futur.

8.3.7 Alpine Pearls (commembradi)

Alpine pearls (www.alpine-pearls.com) s'engascha per in turissem moderau (sanft-mobiler Urlaub). Premissas per in commemoradi ein buna mobilitad tier l'arrivada ed enteifer il liug, qualitat da servis en connex cun mobilitad. En in rapport ein las fermezias (colligiazion cun viafier, bus local, Clastra benedictina, bunas rutas da velo e viandar) e las fleivlezias (bia traffic atras Mustér, conflict denter autos e pedunzs en zona 30, puccaus architectonics all'entrada da Mustér) vegni francai. Alpine pearls ei ina plattformada da reclama per il turissem. Numerusas destinaziuns da sis tiaras fan part. La Svizra ei representada entras Arosa ed Interlaken. La vischnaunca da Mustér vegn recepida ils 20 d'october 2013.

8.3.8 Giubileum 1400 onns Clastra Mustér

La Clastra benedictina ha ina gronda tradiziun ed ei in center ecclesiastic, cultural e da scola per Mustér e la regiun. L'auter onn astga ella festivar il giubileum da 1400 onns. Las festivitats entscheiven da S. Giusep e vegnan terminadas cun S. Martin. La festividad finala munta il punct da partenza per la sanaziun dalla baselgia clastrala.

8.3.9 Parc Adula

Il Parc Adula ha per finamira da crear il pli grond parc naziunal che cumpeglia ils cantuns Grischun e Tessin (territori Péz Adula). Il project ei multicultural cun tschun regiuns, 20 vischnauncas e cun ils lungatgs romontsch, talian, e tudestg. Il Parc Adula secumpona d' ina zona da coc, nua ch'il néz ei fetg restrenschiu. Ella zona circumdonta (territori vischnaunca da Mustér) ei il svilup buca restrenschiu ed il label munta per il territori cumpigliu in augment da valor. La suprastonza communal sustegn il project per il Parc Adula.

9. Edificis communalis

9.1 Casa da scola nova

La submitsiun per la planisaziun dalla casa da scola nova ei succedida. Medemamein ei l'ebolaraziun tochen tier al preproject vegnida surdada. Ils proxims pass entochen primavera 2014 ein da retscheiver ina survesta dallas investiziuns necessarias sco era dil concept da spazi en connex cun ina scola regiunala. La sanaziun ei allura prevedida naven da 2015.

9.2 Casa da scola Segnas (niev purtader)

La casa da scola da Segnas vegn dapi entgins onns buca pli utilisada per la scola. Ina gruppa da lavur ha examinau il basegns ed il diever dallas localitads. Tenor siu rapport vegn la casa da scola nezegiada intensivamein cunzun entras uniuns ed il vischinadi. Muort ils mieds finansials fetg restrenschis e la situaziun decentrala digl objet, eis ei prudent da ponderar il status dil purtader (p.ex. associaziun). Cun in niev purtader eis ei pusseivel d'activar supplementaramein il diever dallas localitads.

10. Ponderaziuns finalas

Proposta

Sebasond sin las expectoraziuns precedentas propona la suprastonza communal a cussegl da vischnaunca da prender enconuschientscha dil:

- program d'activitad 2013 – 2016
- plan rullont da finanzas 2015 - 2019

Suprastonza communal Disentis/Mustér

Il president:

Francestg Cajacob

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 22 d'october 2013

Q:\011 Legislaziun\Program d'activitad 2013-2016 - 01-10-2013.doc